

Fiskeridirektoratet
Postboks 185, Sentrum
5804 Bergen

Trondheim 31. mars 2020

Sendes elektronisk

Høring: Forslag til endringer i akvakulturregelverket

Innledning:

Fiskeridirektoratet har sendt på høring et forslag til endringer i ulike lover som omhandler akvakultur.

Sjømatbedriftenes overordnede syn:

Sjømatbedriftene støtter i det vesentlige og resultatet Fiskeridirektoratet sitt høringsforslag. Sjømatbedriftene mener imidlertid at kravet om telling er helt urealistisk, og ber om at dette blir tatt ut.

Sjømatbedriftenes kommentar til de enkelte kapitler i høringsbrevet:

Forslag om utvidelse av virkeområdet til akvakulturdriftsforskriften - vare- og tjenesteprodusenter

Sjømatbedriftene er enig i at vare- og tjenesteprodusenter til akvakulturnæringen omfattes av akvakulturloven § 12 og kapittel VI til VIII, og at de skal utføre sine oppdrag og tjenester på en «miljømessig forsvarlig måte». Sjømatbedriftene forstår at det kan være vanskelig for den enkelte vare- og tjenesteprodusent å lese hvilke konkrete krav og plikter som gjelder ved gjennomføring av aktiviteter i tilknytning til akvakulturdrift, og at det på denne bakgrunn kan være behov for å tydeliggjøre dette.

§ 2. Forskriftens geografiske og personelle virkeområde

Sjømatbedriftene støtter at det personelle virkeområdet i akvakulturdriftsforskriften utformes slik at de kravene i forskriften som er relevante for vare- og tjenesteprodusenter, også blir gjeldende for dem.

§ 3. Forskriftens saklige virkeområde

Sjømatbedriftene støtter forslaget om at første ledd angir at forskriften også omfatter «gjennomføring av aktiviteter i tilknytning til drift av akvakulturanlegg», slik at vare- og tjenesteprodusenter også omfattes av forskriften.

§ 5. Generelle krav til forsvarlig drift

Sjømatbedriftene støtter forslaget inntatt i første ledd om at også «gjennomføring av aktivitet i tilknytning til driften» skal være teknisk, biologisk og miljømessig forsvarlig. Sjømatbedriftene mener denne endringen er hensiktsmessig for å sikre forsvarlig gjennomføring av aktiviteter utført av vare- og tjenesteprodusenter, jf. akvakulturloven § 12.

§ 6. Kompetanse, opplæring mv

Sjømatbedriftene mener det er svært viktig at det stilles krav til kompetanse i alle ledd, og ikke bare til innehaver av akvakulturtilatelse. På denne bakgrunn støtter vi forslaget om at kravet om faglig kompetanse i forskriftens § 6 også skal gjelde for vare- og tjenesteprodusenter.

§ 10. Journalføring

Sjømatbedriftene er kjent med at vare- og tjenesteprodusenter er i dag ikke omfattet av krav om føring av driftsjournal i forbindelse med gjennomføring av aktiviteter i akvakulturnæringen.

Sjømatbedriftene støtter på denne bakgrunn forslaget om at det innføres et krav om føring av driftsjournal for vare- og tjenesteprodusenter.

Dette vil innebære at vare- og tjenesteprodusenter også må føre driftsjournal ved gjennomføring av aktiviteter i tilknytning til drift av akvakulturanlegg, jf. akvakulturloven §§ 12 og 24.

Forslag om nye krav for å hindre, oppdage og begrense rømming

Sjømatbedriftene er enig i at rømming fortsatt er en av de store utfordringene for akvakulturnæringen, og støtter derfor forslag om ytterligere tiltak for å redusere risikoen. Dette vil være krav og plikter for både innehaver og/eller vare- og tjenesteprodusenter.

Årsaker til rømming

Sjømatbedriftene mener det er en klar sammenheng mellom arbeidsoperasjoner og rømming, og at dette er en av de viktigste årsaker til rømming.

Sjømatbedriftene vil særlig peke på at arbeidsfartøy, og spesielt brønnbåter, har vært involvert i flere uønskede hendelser de siste årene. Blant annet er det fra 2006-2018 registrert 63 uønskede hendelser der brønnbåter har vært involvert. 54 av disse medførte rømming av oppdrettsfisk.

Nødvendig faglig kompetanse

Dagens ordlyd i første setning foreslås endret fra «de nødvendige faglige kvalifikasjoner» til «faglig kompetanse». Dette er for å harmonisere ordlyden med akvakulturloven § 22 og tydeliggjøre at faglige kvalifikasjoner alene ikke nødvendigvis vil være tilstrekkelig. Sjømatbedriftene støtter at denne endringen.

Sjømatbedriftene støtter videre at vare- og tjenesteprodusenten omfattes av kravet til kompetanse i akvakulturdriftsforskriften § 6, jf. akvakulturloven § 22. I dette ligger at de må ha nødvendig faglig kompetanse for å kunne utføre sine oppdrag og tjenester på en miljømessig forsvarlig måte, som blant annet vil være aktuelt under aktiviteter/arbeidsoperasjoner med risiko for rømming og ved utslipp av legemidler.

Kompetanse for å hindre, oppdage og begrense rømming

Sjømatbedriftene er enig i at rømming er fortsatt en av akvakulturnæringens hovedutfordringer. Sjømatbedriftene støtter på denne bakgrunn forslaget om å konkretisere nærmere krav om at det under gjennomføring av aktiviteter, inkludert arbeidsoperasjoner som kan medføre risiko for rømming, skal være tilstrekkelig med personell med faglig kompetanse for å hindre, oppdage og begrense rømming av fisk, jf. akvakulturloven § 22.

På bakgrunn av det foreslås kompetansekrav for «enhver» mener Sjømatbedriftene kravet for den ansvarlige for den daglige driften i dag blir overflødig og kan oppheves.

Beredskapsplan

§ 7. Beredskapsplan

Sjømatbedriftene er enige i at dersom deler av akvakulturdriftsforskriften blir gjeldende for vare- og

tjenesteprodusenter som foreslått, så vil de få konkrete plikter knyttet til å forebygge og begrense rømming, inkludert krav til beredskapsplan på samme måten som innehaver har. Sjømatbedriftene støtter at konsekvensene av rømming kan reduseres dersom virksomheten på forhånd har planlagt hvordan en slik situasjon skal håndteres.

Plikt til å forebygge og begrense rømming

§ 37. Plikt til å forebygge og begrense rømming

Sjømatbedriftene støtter at § 37 første, andre og sjette ledd også gjelder for vare- og tjenesteprodusenter, jf. forslag til endring i § 3 bokstav n.

Sjette ledd angir at det er forbudt å slippe ut fisk fra installasjonen. I akvakulturdriftsforskriften er installasjon definert, jf. § 4 k, og transport i brønnbåt eller bil er ikke omfattet av definisjonen. Sjømatbedriftene støtter derfor forslaget om at sjette ledd presiserer at forbudet mot å slippe ut fisk også gjelder fra transportenheter, jf. akvakulturloven § 12, og gjelder for både innehaver og vare- og tjenesteprodusenter.

Forbud mot sleping av merder med fisk

Sjømatbedriftene er kjent med at det i dag ikke noe forbud mot å slepe/transportere fisk i merd, ut over de generelle plikter og bestemmelser som følger av akvakulturdriftsforskriften og forskrift om IK-Akvakultur.

Sjømatbedriftene mener sleping av merder i sjø er ikke lenger en vanlig måte å transportere fisk på, heller ikke i de tilfellene som kan oppfattes som en nødsituasjon (for eksempel dødelige alger). I dag brukes brønnbåter, og det er i dag god kapasitet mht. både antall fartøyer og størrelse på dem.

Sjømatbedriftene mener sleping av merder med fisk medfører en betydelig risiko for rømming, og mener det er helt riktig at det foreslås forbud om dette, jf. akvakulturloven §§ 10 og 12.

Gjennomføring av aktiviteter som kan medføre risiko for rømming

Planlegging, kommunikasjon og tilstedeværelse

Sjømatbedriftene er kjent med at mange arbeidsoperasjoner i dag blir gjennomført med bruk av eksterne aktører der en eller flere kan delta sammen med innehavers eget personell, eks. avlusningsoperasjoner, notskift, levering av slaktefisk mm. Ut over dette gjennomføres det også aktiviteter og arbeidsoperasjoner der innehaver ikke deltar og/eller ikke er til stede; eksempler kan være mottak av fiskefôr, fortøyningsarbeid, inspeksjon av nøter og fortøyninger og spyling av nøter.

Sjømatbedriftene er helt enig i at innehaver har et særskilt ansvar for å sørge for aktiviteter som kan medføre risiko for rømming, herunder arbeidsoperasjoner, er planlagt, jf. § 37 andre ledd, og at de som skal delta i arbeidet, har nødvendig kompetanse, jf. § 6.

Overvåking og kontroll av notposer/produksjonsenheter ved gjennomføring av aktiviteter

Sjømatbedriftene er enig i at hull i not er den hyppigste direkte årsaken til at fisk rømmer. Overvåking av not under aktiviteter, inkludert arbeidsoperasjoner, som medfører fare for skade og hull i not, vil bidra til å redusere risikoen og forebygge rømming.

Sjømatbedriftene støtter forslaget om at noten skal overvåkes under arbeidsoperasjoner samt kontrolleres før og umiddelbart etter gjennomføring av aktiviteter som kan medføre risiko for rømming. For å ta høyde for nye teknologiske løsninger der produksjonsenhet i sjø ikke er en notpose, foreslås det at kravet gjelder for produksjonsenheter, jf. § 4 bokstav t.

Sjømatbedriftene mener overvåkingen og kontrollen må tilpasses risikoforholdene og være nødvendig. Det er kun «nødvendig» overvåking og kontroll som kreves. Dette kan innebære at

dersom aktiviteten er begrenset til en mindre del av noten, vil en overvåking og kontroll av denne delen være tilstrekkelig. Hvilken teknologi som brukes, og hvordan overvåking og kontroll skjer, vil være opp til innehaver å bestemme. Dette kan f.eks. være bruk av eget utstyr eller utstyr som vare- og tjenesteprodusenter har med seg.

Nøyaktighet for antall fisk

Hva som er akseptabel nøyaktighet anser vi og våre medlemmer som svært utfordrende å tallfeste i praksis, da det som nevnt er slik at våre erfaringer tilsier at det ikke er selve teknologien i telleren, men faktorene rundt tellingen som kan påvirke nøyaktigheten til tellingen. Selv om flere ledd av prosessene i operasjonene rundt en brønnbåt, som trenging etc til stadighet forbedres, vil det være utfordrende med en standard for de ulike leddene, da fiskegruppene er ulike og fartøyene gjerne unike. Om forslaget rundt en nøyaktighet på mindre enn $\pm 1\%$ for antall fisk teknologisk er gjennomførbart under gitte forhold, bør derfor teknologileverandørene svare på. Sjømatbedriftene mener likevel at det gjennom forskrifter ikke må tallfestes en nøyaktighet som i praksis er umulig å etterleve – selv om noen teknologileverandører kanskje hevder de kan etterleve kravet under kontrollerte forhold.

Meldeplikt ved rømming og mistanke om rømming

§ 38. Meldeplikt ved rømming

Sjømatbedriftene er enig i at formuleringen «fastsatt skjema» anses overflødig og unødvendig og at den kan slettes. En slik endring vil ikke, slik vi ser det, ha noen materiell endring.

Forslag om endring av krav ved bruk og utslipp av legemidler

Sjømatbedriftene støtter at det er hensiktsmessig å samle alle krav og plikter som stilles til brønnbåt (vare- og tjenesteprodusenter) så vel som innehaver av akvakulturtillatelse, og som er knyttet til bruk og utslipp av legemidler, i samme forskrift. Regelverket for brønnbåt (vare- og tjenesteprodusenten) som deltar i avlusningsoperasjoner, blir på denne måten mer tilgjengelig, tydelig og forutsigbart, og legger bedre til rette for samarbeid og samhandling mellom innehaver og brønnbåt.

Brønnbåtselskap og andre vare- og tjenesteprodusenter inntas i (deler av) akvakulturdriftsforskriften

Vare- og tjenesteprodusenter inntas i (deler av) akvakulturdriftsforskriften

Som nevnt ovenfor så støtter Sjømatbedriftene forslaget om å utvide det personelle virkeområdet i akvakulturdriftsforskriften slik at de kravene i forskriften som er tettest knyttet opp mot miljømessig forsvarlig drift også blir gjeldende for vare- og tjenesteleverandører. Når brønnbåt eller andre vare- og tjenesteprodusenter deltar i avlusningsoperasjoner, vil denne aktiviteten etter forslaget være omfattet av akvakulturdriftsforskriften.

Forslag om endring av forskrift om reaksjoner, sanksjoner med mer ved overtredelse av akvakulturloven – overtredelsesgebyr

Fiskeridirektoratet foreslår endring i forskrift om reaksjoner, sanksjoner med mer ved overtredelse av akvakulturloven, slik at det gis adgang til å ilegge overtredelsesgebyr for

brudd på eksisterende krav med foreslåtte endringer, og for brudd på foreslåtte nye krav. Endringen som foreslås vil medføre at overtredelsesgebyr kan anvendes som sanksjon også mot vare- og tjenesteprodusenter.

Sjømatbedriftene mener at rømmingshendelser/hull i not oppdages vilkårlig etter/eller i forbindelse med en arbeidsoperasjon. Med innføring av meldeplikt ved rømming også hos rederiene, kan det fremover forventes at flere rømmingsmeldinger kommer fra fartøyene, uten at de er direkte årsak til hendelse. Dette må vurderes av Fiskeridirektoratet ved eventuelle sanksjoner.

Forslag om tilpasninger for havbruk til havs

Sjømatbedriftene er enig i at det på samme måte som for annen næringsaktivitet til havs, vil det også for akvakulturanlegg til havs være behov for kunngjøring i god tid før en sikkerhetssone etableres. Kunngjøringen må inneholde opplysninger om sikkerhetssonen og de forbudene eller begrensningene som gjelder for den. Sonens posisjon, utstrekning og varighet samt eventuell merking og andre nødvendige opplysninger må oppgis.

Etablering og opphevelse av eventuelle midlertidige sikkerhetssoner skal også kunngjøres. Sjømatbedriftene støtter at innehaver av akvakulturtillatelse har ansvar for nødvendig kunngjøring. Fiskerimyndighetene vil måtte utarbeide nærmere rutiner for slik kunngjøring. Sjømatbedriftene mener videre det vil være naturlig å se hen til hvordan dette gjøres for petroleumsvirksomhet, der slike rutiner er etablert.

Sjømatbedriftene kan ikke se at en sikkerhetssone vil ha noen nevneverdig innvirkning på ferdsel eller annen aktivitet i område. Som tidligere nevnt så er det i dag fast praksis at alle oljeinstallasjoner i dag har en sikkerhetssone, og det har opp gjennom årene ikke blitt nevnt at dette har medført noe problem. Havbaserte akvakulturanlegg vil i tillegg måtte etableres innenfor på forhånd fastsatte områder, noe som da vil bety at man har gjort en konsekvensvurdering med hensyn til annen næringsaktivitet.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene til regelverksendring vil medføre en viss utvidelse av tilsynsaktiviteten for Fiskeridirektoratet, fordi en konkretisering av vare- og tjenesteprodusenters plikter gjør dem mer tilgjengelige og tydelige. Dette kan føre til at både flere og andre vare- og tjenesteprodusenter enn i dag følges opp med tilsyn.

Fiskeridirektoratet vil måtte utarbeide skjema for melding om rømming eller mistanke om rømming for vare- og tjenesteprodusenter, samt skjema for melding om tømning av badebehandlingsvann. Disse skjema må være på plass før forskriftsendringer trer i kraft. Veiledning for hhv. brønnbåt og innehaver om bruk og utslipp av legemidler vil også måtte oppdateres i samsvar med endringene.

Konklusjon:

- 1. Sjømatbedriftene støtter at alle krav og plikter som stilles for vare- og tjenesteprodusenter, så vel som innehaver av akvakulturtillatelse, og som begrunnes av miljøhensyn, blir tatt inn i samme forskrift. Å utvide det personelle virkeområdet i akvakulturdriftsforskriften til å bli gjeldende for vare- og tjenesteprodusenter/rederiene er da nødvendig.**
- 2. Sjømatbedriftene mener kravene til hva som er teknologisk mulig ifb med telling av fisk rettes til leverandørene. Vi anbefaler videre ikke å innføre krav som er teoretisk mulig, men ikke praktisk gjennomførbart**

Trondheim den, 31. mars 2021

**Robert Eriksson
Administrerende direktør**

**Kjetil Hestad
Organisasjonssjef med
fagansvar havbruk**

**Ragnhild B. Elvestad
Utvalgsleder
havbruksindustri**

(Dokumentet er signert elektronisk)